

IZLAGANJE GLAZBE U MUZEJIMA – MOGUĆNOSTI, IZAZOVI I UŽITAK

LISBET TORP

Danski muzej glazbe
Danski narodni muzej
lisbet.torp@natmus.dk

UVOD

U Danskome narodnome muzeju upravo je u tijeku priprema za preseljenje u zgradu Radio-televizije, koja se smatra jednim od najpoznatijih djela danske arhitekture 20 st. Od 2008. u zgradi je smještena Kraljevska glazbena akademija koja ima ni manje ni više nego pet koncertnih dvorana različitih veličina, a najveća prima oko 1100 posjetitelja.

Danski muzej glazbe osnovan je 1898. godine i od samoga je početka spoj muzeja, arhive i knjižnice. Od 2006. Muzej glazbe sastavni je dio Danskoga narodnog muzeja.

Muzejske zbirke imaju otprilike 4500 glazbala – europskih i izvaneuropskih – slika i gravura, liturgijskih rukopisa i glazbenih studija (najstariji glazbeni instrumenti potječu iz 11. st.), knjižnicu i arhive. K tome, još se 2500 predmeta nalazi u zbirnama Narodnog muzeja. Priprema se nova izložba koja će prikazati sav taj raznovrsni materijal.

I dok su pripreme za preseljenje u tijeku, mnogo smo se puta zapitali zašto se uopće moramo seliti. To je pitanje sasvim opravdano jer je Muzej danas smješten u

tri povezane zgrade u središtu Kopenhaga, od kojih je jedna prelijepa barokna zgrada a druga je mala gradska kuća – obje zaštićeni objekti iz 18. st. Ipak, uvjeti koje ćemo imati u novoj zgradi, u usporedbi sa sadašnjima, potpuno opravdavaju vrijeme i novac uložene u taj projekt.

Dakle, zašto se selimo?

Zato što je teško pripremiti izložbu s logičnim slijedom u 29 malih izložbenih dvorana, s 34-erim vratima i priličnim brojem stuba. Još je važnije naglasiti da klimatski uvjeti u sadašnjoj zgradi ne odgovaraju ni glazbalima ni ljudima.

Što dobivamo preseljenjem?

Ne dobivamo veći izložbeni prostor – zapravo, on je približne veličine kao i sadašnji, no dobivamo povezani i otvoreni prostor od 840 m² (60 x14 metara) koji je prikladan za postavljanje izložaba u slijedu. Usto, klimatski uvjeti u novom prostoru neusporedivo su bolji od onih u sadašnjemu.

Čimbenik koji je prevagnuo pri odluci o preseljenju u nekadašnju radiotelevizijsku zgradu jest činjenica da će Muzej time postati „susjed“ Danske kraljevske glazbene akademije i Filharmonije iz Kopenhaga te Danskog Suzuki instituta, a ta činjenica otvara vrata za uzbudljivu međudisciplinarnu suradnju i zajedničke aktivnosti nakon što Muzej 2014. bude otvoren.

CILJEVI DANSKOG MUZEJA GLAZBE

Glavni cilj Muzeja jest potaknuti zanimanje djece, odraslih, nestručnjaka i stručnjaka, uživatelja glazbe i glazbenih izvođača za svijet glazbe. Vjerujemo da se to može postići buđenjem znatiželje, postavljanjem pitanja i uspostavljanjem

odnosa između zvuka i predmeta, glazbenog izričaja, umjetničkog rada i tehnološkog razvoja.

Slika 1. Potraga za zvukom glazbe; snimio: Kurt Larsen

Višestruki su načini na koje namjeravamo postići te ciljeve. Na općoj razini prostor i postav izložbe osmišljeni su za najmanje dvije vrste posjetitelja: 1. za one koji namjerno ili podsvjesno radije slijede kronološki ili na neki drugi način oblikovan slijed, 2. za one koji se vode svojim osjećajem i znatiželjom.

Izložba teče dvjema usporednim stazama: jedna predočuje glazbenu kulturu zapadnog svijeta od antike do 19. st., a druga vodi posjetitelja kroz razvoj glazbenog života na tlu Danske od bronča-

nog doba do 19. st. Te dvije staze susreću se u 20. i 21. st., kada glazbala i njihova izrada padaju pod utjecaj masovne proizvodnje i globalizacije te kada se razvija električna i elektronička glazba.

Te su dvije staze odvojene, no prolazom su otvorene jedna prema drugoj. Tako se posjetitelji mogu slobodno kretati izložbom – mogu uspoređivati zapadnu glazbenu kulturu i njezinu dansku inačicu iz istoga doba i iz istoga povijesnog razdoblja.

Prolaz između dvije staze, tzv. *Glazbena arkada*, okosnica je izložbe. Tu je predstavljeno pet općih načela stvaranja zvuka – slikom, zvukom i dodirima, uz pomoć glazbala iz različitih kultura diljem svijeta.

Izložbeni prostor na kraju *Arkade* posvećen je tradicionalnim izvan europskim i europskim glazbenim kulturama, a prva je istočnoazijska. Nakon pouke u Muzeju zvuka (poseban program edukacije u vlastitom prostoru i s vlastitim sadržajima, o čemu ćemo nešto reći u daljnjem tekstu), taj dio izložbe planiramo mijenjati svake 3 – 4 godine.

U tom se dijelu nalazi i *Sjajna soba* te mjesto gdje se glazba izvodi uživo i gdje se pokazuju glazbala, a prostor je obogaćen prikazom povijesti glazbenih zapisa, glazbenih gravura i tiskane glazbene građe.

Tu je i ne manje važna *Igraonica* – prostorija u kojoj djeca i odrasli mogu isprobavati zvukove i svirati na poznatim i nepoznatim glazbalima. Glazbala u *Igraonici* stalno će se mijenjati.

ZVUK, SLIKE I INTERAKTIVNOST NA IZLOŽBI

Posjetitelji će na izložbi moći vidjeti različite vrste audio-vizualnih prikaza kao

Slika 2. Pet načela stvaranja zvuka. Fototeka: Danskog muzeja glazbe

što su akustički stropovi s ugrađenim usmjerenim zvučnicima, stupovi s legendama na dodirnicima, izložbene vitrine s čipovima za preuzimanje detaljnih informacija, ručni iPadovi, videozapisi i audiozapisi dostupni uz pomoć video-vizualne opreme.

Uz sve navedeno, u planu je izrada interaktivnog programa koji će se moći preuzeti u Muzeju ili izvan njega. U sklopu svojega sveobuhvatnog pristupa Muzej surađuje s profesorima i studentima s Instituta za tehnologije medija Sveučilišta u Aalgorbu, koji izrađuju prilagođene programe i aplikacije.

KOJI SU IZAZOVI

Zbog ograničenja koja nameću, zgrade pod zaštitom uvijek su problematične, pa zbog toga projekt nosi određene izazove. Jasno je da je prostor *još uvijek* izazov i da bi bilo odlično imati veći prostor, a i više novca. Klimatski uvjeti u izložbenim vitrinama također nam zadaju glavobolju. Prema novim uvjetima, zrak u vitrinama ne smije se promijeniti više od 0,1 put u 24 sata. Sljedeći je izazov zaštita od UV zraka jer zgrada duž cijele fasade ima dva niza prozora koji gledaju na istok i zapad. Nastojimo održavati rasvjetu unutar granica od 50 do 400 luksa (lx), ovisno o

Slika 3. Projekt Igraonice, AdeptArchitects. S prozora se pruža pogled na izvaneuropsku izložbu. Foto: Adept Architects

predmetu, i to postizemo automatskim zavjesama i venecijanskim roletama, kao i UV filtrima na prozorima te na staklima izložbenih vitrina.

PROGRAMI EDUKACIJE

Osim vođenih razgledavanja s predstavljanjem uživo, sviranja na glazbalima (na njihovim replikama) i interaktivnosti same izložbe, Muzej nudi i posebne edukacijske programe – *Zvučni muzej* s aktivnostima za djecu i mlade. Program će imati tri dijela:

- **klasična glazba** (od srednjeg vijeka do danas)

1 – 2 povijesna razdoblja u godini, npr. renesansa i/ili romantizam

Razdoblja se iz godine u godinu mogu mijenjati.

- **tradicionalna glazba**

Glazba iz vodećih kulturno-zemljopisnih područja, npr. iz Istočne Azije, sa Srednjeg Istoka, iz Europe. Područja se mijenjaju svake 3 – 4 godine.

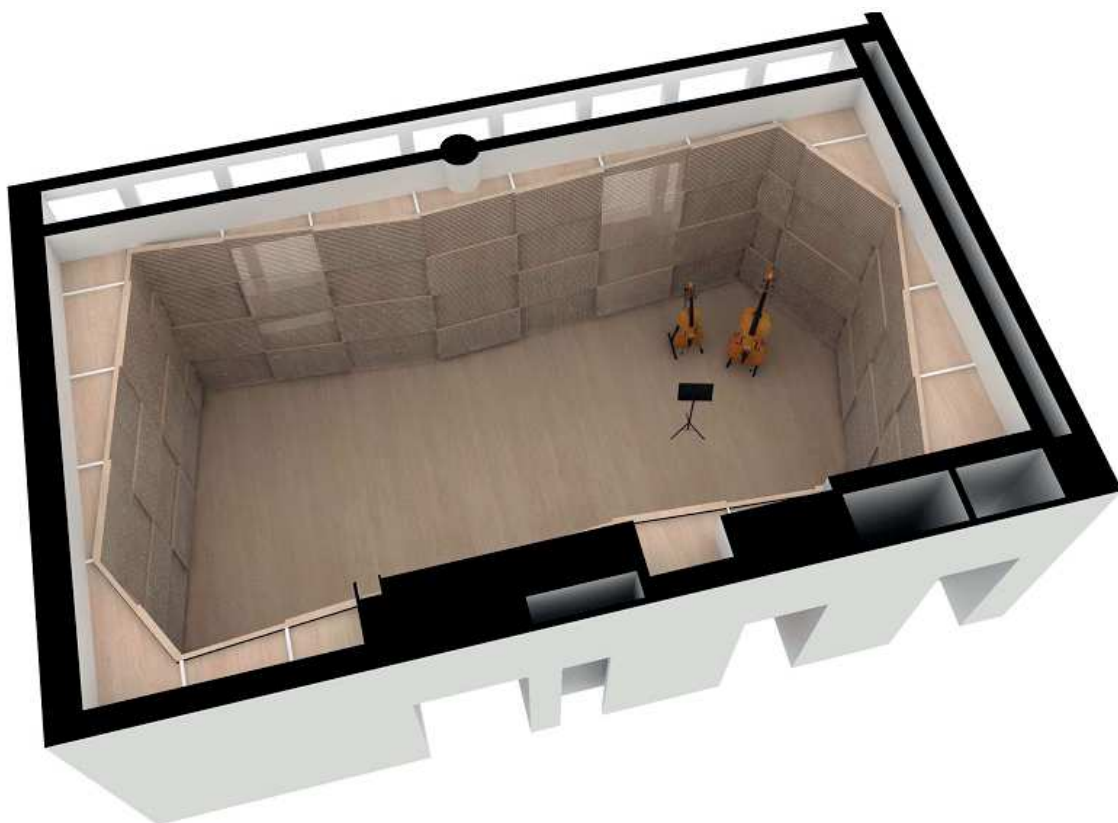
- **popularna glazba**

Obuhvaća jazz, rock, pop i elektroničku glazbu.

Nude se 1 – 2 glazbene vrste u godini.

Svaki se dio sastoji od tri elementa:

- **praktičnog iskustva** s glazbalima određenog razdoblja/kulture/vrste

Slika 4. Prostorija projektirana za rad s gudaćim glazbalima. Na zidovima su prostrani ormarići. Foto: Adept Architects

Slika 6. Na kraju polugodišta devetogodišnji je Gustav napisao: Posjet Muzeju glazbe. Mislim da je stvarno bilo zabavno.

Slika 7. Na kraju polugodišta: Asger (devetogodišnjak), Zvučni muzej

- **stručnog vođenja** kroz Muzej, uz razgovor o odabranoj temi
- **koncerta** uz odabranu temu.

Prostorije u kojima će polaznici stjecati praktično iskustvo s glazbalima projektirane su posebno za tu namjenu, a arhitekti su morali udovoljiti ovim zahtjevima: a) prostorije su morale biti drugačije od uobičajenih školskih razreda, b) morale su se međusobno razlikovati, c) morale su biti akustički prilagođene vrsti glazbala, d) morale su primati deset posjetitelja. Danski školski razredi imaju trideset učenika/studenata, što znači da će jedan školski razred pri posjetu *Zvučnome muzeju* biti podijeljen na tri skupine koje će se kretati među posebnim prostorijama s puhaćim glazbalima, gudaćim glazbalima, udaraljka i glazbalima s tipkama.

Programi edukacije u *Zvučnome muzeju* bit će ustrojani i provedeni u suradnji s profesorima i studentima Kraljevske

glazbene akademije, Instituta glazbe *Konfucije* (smještenoga unutar Akademije) te Akademije jaza i popularne glazbe.

EXHIBITING MUSIC IN MUSEUMS: POSSIBILITIES, CHALLENGES, AND PLEASURES

In most music museums, musical instruments are presented out of their original context and for explainable reasons not to be touched - let alone played - thus stripped of their original function and sound. Based on the experiences earned from the current process of creating a new Danish music museum, the paper will address some of the possibilities and challenges involved in establishing an object based music museum in a digitized world. Where meeting the demands from diverse audiences - young and old, informed and uninformed - on accessibility to the objects, their sound qualities and texture, history and technological development is crucial to the presentation. The paper also touches upon museological practices including matters of preservation, conservation and handling of musical instruments in museums.